

EKONOMİDE UFUK TURU

Fatih Özatay

fatih.ozatay@etu.edu.tr

'Küçülme-yüksek enflasyon' dönemi

Yılın ikinci yarısında büyümenin belirgin biçimde düşeceği üzerinde yıl boyunca yazdığım yazılarda çok durdum. Bir çeyrek öncesine göre üçüncü çeyrekte sifıra yakın bir büyüme, dördüncü çeyrekte ise üçüncü çeyreğe kıyasla daralma olması ihtimalinin yüksekliğinden söz ettim. Yılın sonuna doğru yaklaşırken, öncü göstergeler ışığında büyüme konusuna yeniden dönmek istiyorum.

Birincisi, reel kredi hacminde baş aşağı gidiş var (bir önceki perşembe yazım). Bu gidişat 2020'nin son aylarından bu yana gözleniyor. Tüketici kredilerinin tüketici enflasyonundan arındırılmış değeri Ekim 2020'de zirveye ulaşmıştı. Eylül 2022'de, o tarihteki zirve değerine kıyasla yüzde 25,5 daha düşük. Tüketici kredileri dışında kalan tüm kredilerin yurtiçi üretici fiyat enflasyonundan arındırılmış değerinin son zirvesi ise Eylül 2020'de. Eylül 2022'ye gelindiğinde ise yüzde 45 da-

ha düşük reel tüketici dışı kredi hacmi.

İkincisi, OECD'nin haftalık ekonomik faaliyet tahmini. Her cuma yayımlanan bu tahminlerin sonuncusu 16-22 Ekim haftası için ve Türkiye'nin GSYH büyümesi için (şimdilik) iyi bir öncü gösterge konumunda. Bir yıl öncesine kıyasla yılın ilk iki çeyreğinde sırasıyla yüzde 6,7 ve 7,4 büyüme tahmin ederken, üçüncü çeyrekte bu değer 3,8 oldu. Ekim ayının ilk üç haftasında ise büyüme yüzde 2,4'e düştü. Bu tahminler bir çeyrek öncesine kıyasla üçüncü çeyrekte yaklaşık yatay bir seyir ima ediyorlar. Ekim ayı verisi ise ekonomi politikasında bir değişiklik olmazsa dördüncü çeyrekte küçülme olacağını söylüyor bize.

Üçüncüsü, elektrik tüketimi giderek azalıyor. Bir yıl öncesine kıyasla ilk çeyrekte yüzde 5, ikinci çeyrekte yüzde 1,6 artan elektrik tüketimi, üçüncü çeyrekte yüzde 2,7 azaldı. Ekim ayında ise yüzde 3 düşüş var. Dördüncüsü, **İstanbul Sanayi Odası**'nın 'Satın Alma Yöneticileri Endeksi' sekiz aydır eşik değer olan 50'nin altında seyrediyor ve çey-

reklik incelendiğinde giderek daha düşük değerler alıyor. Beşincisi, İhracatçı Birlikleri'nin yayınladığı günlük ihracat verisi Ekim ayında bir yıl öncesine kıyasla ihracatın daha düşük bir değer alacağını söylüyor.

Altıncısı, Dünya ekonomisi için 2023 için yapılan büyüme tahminleri de olumsuz. Çoğu ülkenin eş anlı olarak faizlerini yükseltiyor olması, Rusya-Ukrayna savaşının ve Çin'in sıfır COVID politikasının yarattığı sıkıntılar bu olumsuzluğun ana nedeni. Bu ortam bizim için daha az ihracat ve daha az dış kaynak anlamına geliyor.

Bu yazı günışığına kavuştuğunda açıklanacak Ekim ayı tüketici enflasyonunun muhtemelen yüzde 85 civarında olacağı, **İstanbul Ticaret Odası**'nın açıkladığı İstanbul Ücretliler Geçinme Endeksi ile ölçülen enflasyonun ekim ayında yüzde 109'a çıktığı da dikkate alındığında yaşamakta olduğumuz dönemi 'küçülme-yüksek enflasyon' dönemi olarak tanımlayabiliriz. Bakalım seçim ekonomisi bu resmi ne yönde değiştirecek?

2022-2025 İSO MECLİS ORGAN SEÇİMİ YAPILDI

İSO'da başkan adayları sandıklarından güçlü çıktı

İSO'da 2022-2025 meclis organ seçimleri gerçekleştirildi. 16 sandıkta çift listenin yarıştığı seçimlerde, İSO Başkanı Erdal Bahçivan ve başkanlık için adaylığını açıklayan rakibi Adnan Dalgakıran, kendi komitelerine ait sandıklardan güçlü çıktı.

MERVE YİĞİTCAN
İSTANBUL

Yaklaşık 22 bin üyesiyle Türkiye'nin en büyük sanayi odası olan İstanbul Sanayi Odası'nda (İSO) 2022-2025 dönemine yönelik meclis organ seçimleri Haliç Kongre Merkezi'nde yapıldı. İSO'daki 55 meslek komitesi için yapılan seçimlerde yaklaşık 4 bin kişi oy kullandı. Seçim sonuçlarına göre, 315 meslek komitesi üyesi ve 130 meclis üyesi belirlendi. Böylece bir önceki dönem 120 olan meclis üyesi sayısı da 130'a çıkmış oldu.

Meslek Komitesi seçimlerinde, İSO'nun son iki dönemine başkanlık eden Erdal Bahçivan, 5 No'lu Hayvansal Gıda Ürünleri Sanayi Komitesi'nden seçime tek liste olarak girerken, rakibi

Erdal Bahçivan

Adnan Dalgakıran

Adnan Dalgakıran da çift listenin yer aldığı 40 No'lu Genel Amaçlı Aksam ve Sanayi Komitesi'nde seçim yarışına girdi.

16 sandıkta çift liste yarıştı

55 komitenin büyük kısmında tek liste yer alırken, edinilen bilgiye göre aralarında başkan adayı Adnan Dalgakıran ile son dönemin İSO Meclis Başkanı Zeynep Bodur Okyay'ın komitelerinin de olduğu 16 sandıkta çift liste yarıştı. Çift liste yarışılan sandıklar 2,3,14,27,28,33,36,38,39,40,41,42,44,47,49 ve 51 nolu sandıklar oldu. Erdal Bahçivan tek liste olarak yer aldığı sandıktan kullanı-

lan 37 oyun tamamını alırken, Adnan Dalgakıran kendi sandığında 24'e karşı 52 oyla; Zeynep Bodur Okyay da 22'ye karşı 45 oyla galip çıktı. Bunun dışında en çekişmeli komiteler arasında yer alan 14 No'lu komiteden Ahmet Şişman, 44 No'lu komiteden Ali Eren, 47 No'lu komiteden de Fikret Kaya'nın listesi galip çıktı.

Seçim sonrası İstanbul Sanayi Odası Meclisi'nin yaklaşık yüzde 30'unun değiştiği tahmin ediliyor.

İSO'nun Meclis Başkanlık Divanı ile 11 kişiden oluşacak yönetim kurulu ve başkanı, 8 Kasım Salı günü Odakule'de yapılacak seçimle belirlenecek.

GÜNDEM KONUK

ISO YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERDAL BAHÇIVAN

"İSO ETP ÜRETİM VE İHRACATTA NİTELİKSEL SİÇRAMA SAĞLAYACAK"

ISO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, "Endüstriyel tasarım ekosistemi oluşturarak Türkiye genelinde fark yaratacak olan ISO ETP'nin yaratacağı katma değer, ürünlerin ekonomik değerlerini yükseltecek, ihracatımızda da niteliksel bir sıçramaya yol açacak. Firmalarımızın ürün geliştirme maliyetlerini düşürecek, ülkemizin rekabet edebilirliğine ve büyümesine önemli katkı sağlayacak. ISO ETP, sanayi ve eğitim dünyamız ile entegre bir faaliyet içinde olacak" dedi.

Türkiye'nin en büyük ve en güçlü sanayi odası olarak 70 yıllık tarihinde birçok yenilikçi projeyi hayata geçiren İstanbul Sanayi Odası (ISO) bir kez daha yaratıcı düşünceye öncülük yaparak yeni bir hayali gerçeğe dönüştürdü. İleri teknoloji ürünü ekipmanları ve laboratuvarlarıyla sunduğu entegre hizmet açısından Türkiye'de bir ilk olan ve endüstriyel tasarım, prototipleme ve danışmanlık hizmetleri veren ISO

Endüstriyel Tasarım ve Prototipleme Merkezi (ISO ETP), düzenlenen törenle hizmete açıldı.

ISO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan'ın ev sahipliğinde gerçekleşen açılış törenine, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Mustafa Varank, Dışişleri Bakan Yardımcısı ve Türkiye Avrupa Birliği Başkanı Faruk Kaymakçı ile birlikte bürokratlar, akademisyenler, ISO

GÜNDEM KONUK

Meclis ve Meslek Komitesi Üyeleri ve çok sayıda **sanayici** katıldı. **İSO ETP**'nin proje ortakları arasında, başta **Sanayi** ve Teknoloji Bakanlığı ve Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu olmak üzere İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ), İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA) ve Endüstriyel Tasarımcılar Meslek Kuruluşu (ETMK) yer alıyor.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank: "Çok nitelikli bir altyapıyı şehrimize kazandırıyoruz"

İSO ETP'nin açılışında konuşan **Sanayi** ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank şunları söyledi: "**İSO Endüstriyel Tasarım ve Prototipleme Merkezi**'nde sanal ve artırılmış gerçeklik laboratuvarları ile tasarımların doğruluğu test edilecek. Kullanıcı deneyimi laboratuvarında üretilen prototiplerin nihai kullanıcı ile etkileşimi sağlanmış olacak. Kullanıcıların ihtiyaçlarına, alışkanlıklarına, düşüncelerine, duygularına ve rutinlerine göre prototipler test edilip daha sonra seri üretim aşamasına geçebilecek. Avrupa Birliği ile birlikte desteklediğimiz yaklaşık 80 milyon TL bütçeli **İSO Endüstriyel Tasarım ve Prototipleme Merkezi** ile endüstriyel tasarım yapmayı kolaylaştıracak çok nitelikli bir altyapıyı şehrimize kazandırmış oluyoruz. Tasarım firmaları ve tasarımcılar, yeteneklerini artırmak için bu merkezin altyapısından faydalanabilecek. Rekabetçi Sektörler Programı adına böylesine başarılı ve bereketli bir dönemden geçerken, devam eden projelerin de en güzel şekilde sonuçlanacağından hiç şüphem yok. Türkiye, son dönemde ihracatta kırılmadık rekor bırakmadı. Her ay bir önceki dönemin rekoru aşıyor. 12 aylık ihracatımız 252 milyar doların üzerine çıktı. Bundan 20 sene önce yola çıktığımızda bu rakam 36 milyar dolardı. Ancak burada madalyonun diğer tarafını da konuşmamız lazım. Yüksek teknolojlü ürün ihracatında güzel gelişmeler olsa da istediğimiz noktaya hala gelemedik. Bizim **Sanayi** ve Teknoloji Stratejisi'nde belirlediğimiz bir hedefimiz var. İmalat **sanayi**

ihracatında orta yüksek ve yüksek teknolojlü ürünlerin payını yüzde en az 50'ye çıkaracağız."

Erdal Bahçivan: "Fikirden ürüne, tasarımdan değere giden bir merkez olacak"

Törende konuşan **İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan**, "Proje ile amacımız, İstanbul ve çevresindeki **sanayinin** tasarım yetkinliklerini geliştirmek, tasarımcılarla **sanayi** arasında iş birliğini geliştirerek bir endüstriyel tasarım ekosistemi oluşturmak ve bu yolla **sanayinin** rekabet gücünün artmasına katkıda bulunmak" dedi. **İSO Endüstriyel Tasarım Merkezinin** operasyonel hale gelmesi için 2020 yılından bugüne yoğun bir şekilde çalıştıklarını belirten Bahçivan "Bugün itibarıyla "fikirden ürüne" ve "tasarımdan değere" giden yolda endüstriyel tasarım çalışmalarını sağlayacak bir merkez olarak hayata geçiriyoruz. Odamızın 70 yıllık tarihinde ilk defa ekipman alt yapısı ve sunacağı imkanlarla bir bütün oluşturacak entegre bir merkezin açılışını gerçekleştirdik. **İSO ETP**, Türkiye genelinde fark yaratacak ve örnek gösterilecek projelerden biri. **İSO ETP**'yi 70.yılıma çok yakışan bir proje olarak görüyoruz. İstanbul **sanayisinin** geleceği adına mümkün olabilen en yüksek katılımla faaliyetlerini sürdürmesini hedeflediğimiz **İSO ETP**'yi, üniversitelerimiz ve meslek liselerimiz ile bütünleştirmeyi, onlarla endüstriyel tasarım arasında bir köprü ve eğitim birimi haline getirmeyi de hedefliyoruz. **İSO ETP**, böylece hem **sanayi** sektörümüz hem de eğitim dünyamız ile entegre bir faaliyet içinde olacak" diye konuştu.

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, İSO ETP'ye yönelik olarak şu bilgileri paylaştı: "**İSO ETP** bünyesinde son derece gelişmiş ekipmanlar ve laboratuvarlar yer alıyor. En son teknolojik imkanlarla sunacağımız olanaklar sayesinde ortaya çıkarılacak tasarımların yaratacağı katma değer, ürünlerin ekonomik

GÜNDEM KONUK

değerlerini yükseltecek, ihracatımızda da niteliksel bir sıçramaya yol açacak. Ayrıca firmalarımızın ürün geliştirme maliyetlerini düşürecek, ülkemizin rekabet edebilirliğine ve büyümesine önemli katkı sağlayacak. ISO ETP'de sunacağımız prototipleme ve tasarım doğrulama hizmetlerinin de ötesinde; ülkemizin genç nüfus ve insan kaynağı, yaratıcılık potansiyeli, girişimcilik ruhu gibi avantajlarının da katma değere dönüşmesini sağlamayı hedefliyoruz. Önemli bir başka amacımız da **sanayiciler** ve tüm paydaşlarımızın bir araya gelecekları, birlikte üretecekleri bir ekosistem ve tasarım kültürü oluşturmak. Üyelerimizin, endüstriyel tasarımcılarımızın, girişimcilerimizin ve iş ortaklarımızın merkezimizden en yüksek faydayı sağlamaları için bizler tüm gücümüzle çalışacağız. Projemiz kapsamında almakta olduğumuz teknik destek ile de ISO ETP'nin

kapasite ve hizmetlerinin geliştirilmesinin yanı sıra, tasarım alanında çeşitli etkinlikler, eğitimler ve girişimcilik programlarını hayata geçirmeyi planlıyoruz.”

Dışişleri Bakan Yardımcısı ve Türkiye Avrupa Birliği Başkanı Faruk Kaymakçı: “Fark yaratacak bir proje”

Dışişleri Bakan Yardımcısı ve Türkiye Avrupa Birliği Başkanı Faruk Kaymakçı da törende yaptığı konuşmada 14-15 Kasım'da Brüksel'de bilim, araştırma ve yenilikçilik konusunda Türkiye ile Avrupa Birliği arasında yüksek düzeyli diyalog mekanizmasını başlatacaklarını belirterek açıklığı yapılan ISO ETP hakkında şöyle konuştu: “Türkiye - Avrupa Birliği ilişkilerinin en önemli ayaklarından bir tanesi de mali işbirliği ve bu kapsamda Türkiye bir aday ülke olarak katılım öncesi mali yardımlardan, yani İPA fonlarından yararlanıyor. Bu kapsamda gerçekleştirdiğimiz bu proje de İPA fonlarından destek alan ama **Sanayi** ve Teknoloji bakanlığımızın önderliğini yaptığı rekabetçilik alanında çok önemli bir proje, fark yaratacak bir proje. Biz Avrupa Birliği Başkanlığı olarak ülkemizde 2002 yılında bu yana binlerce projenin içinde olduk ama gerçekten bu proje çok anlamlı. Fark yaratacak, Türkiye'nin rekabet gücünü artıracak ve aynı zamanda Avrupa'nın rekabet gücüne de katkıda bulunacak bir proje. Bizim için bir önemli yanı da İstanbul **Sanayi** Odamızı, İstanbul Teknik Üniversitemizi, İstanbul Kalkınma Ajansı'nı ve Endüstriyel Tasarımcılar Meslek Kuruluşu'nu bir araya getirmesi. Bizim aslında görmek istediğimiz bu. Dolayısıyla bu anlamda da bu projeyi çok önemseyeceğimizi ve başarılı bulduğumuzu söylüyoruz.”

İmalatta daralma 8 aydır sürüyor

EKONOMİK büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI** (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Ekim 2022 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değeri olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, eylül ayında 46,9 olan manşet PMI, ekimde 46,4'e geriledi. Manşet PMI, üst üste sekizinci ay eşik değeri 50'nin altında kalarak sektörün performansında sert yavaşlamaya işaret etti. Bu yavaşlama Mayıs 2020'den bu yana en belirgin düzeyde gerçekleşti.

Sektör performansında Mayıs

2020'den bu yana görülen en belirgin yavaşlama görüldü. Veriler zayıf talep ve azalmaya devam eden yeni siparişler nedeniyle faaliyet koşullarının bozulduğuna işaret ederken, yeni ihracat siparişlerinde de benzer şekilde keskin yavaşlama görüldü. Üretim alt endeksi Ekim'de 45.8'den 46.4'e yükselirken, yeni siparişler alt endeksi 43'ten 43.5'e yükseldi. Yeni ihracat siparişleri Ekim'de 46.1'den 43.7'ye yükseldi. İstihdam ise Eylül'de 49.2 değerini almasının ardından Ekim'de 47.7 ile Mayıs 2020'den bu yana en belirgin yavaşlamayı kaydetti. **İSO** PMI düşerken, **Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD)** Satınalma Müdürleri Bileşik Endeksi (SAMEKS),

ağustos ayı hariç son sekiz ayda eşik değerin üzerinde seyretti. **İSO** PMI ile arasındaki fark açılan **MÜSİAD** SAMEKS ekimde, bir önceki aya göre 0,7 puan artarak 53,6 oldu. **MÜSİAD**'dan derlenen verilere göre sadece ağustos'ta eşik değerin altına düşen SAMEKS ortalama olarak 53 puan civarında seyretti. ■ **HABER MERKEZİ**

ÇARKLAR YAVAŞLIYOR

Sanayici enerjide 'sübvansiyon' değil denge istiyor

TÇÜD verilerine göre, geçen yıl Eylül'de 3,3 milyon ton olan aylık üretim, 2022'de 2,7 milyon ton seviyesine kadar düştü. Enerji fiyatlarındaki yüksek oranlı artışlar, uluslararası piyasadaki küçülmenin artacağını işaret ediyor. Sanayici tedirgin

SELMA BEKTAŞ

İMALAT ve sanayi sektöründen gelen veriler çarkların yavaşladığını ortaya koyuyor. **Istanbul Sanayi Odası**'nın İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin ekim ayında 46,4'e gerilediğini duyurmasının ardından (50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamlar sektörde iyileşmeye işaret ediyor) Türkiye Çelik Üreticileri Derneği TÇÜD verileri de farklı sektörlerde ihracat ve istihdamda küçülmenin artacağına işaret ediyor.

TÇÜD verilerine göre sektörde kapasite kullanım oranı yüzde 75'ten yüzde 60'a kadar geriledi. Türkiye'nin ham çelik üretimi ise eylülde geçen yılın aynı ayına göre yüzde 19 azalarak 2,7 milyon tona geriledi. Sanayici ise tedirgin. Dernekten yapılan açıklamada, "Kapasite kullanım oranının yüzde 75'ten, yüzde 60'lara gerilemesine yol açan bu gelişmelerin 2022'nin son çeyreğine girilirken üretimde aşağı yönlü hareketlerin devam etmesi ihtimalini güçlendirmiştir" denilirken gözlenen olumsuz gidişatla ilgili çok yönlü

adımların atılması ve sanayi sektörlerine farklı doğalgaz tarifesi uygulamasına son verilmesi talep ediliyor. Çelik sektörünün, toplam maliyetleri içinde yüzde 8 civarında olan elektrik enerjisi ve doğalgazın payının yüzde 30 seviyesine ulaşmasının, sektörün iç ve dış piyasalardaki rekabet gücünün önemli ölçüde gerilemesine sebep olduğu belirtilen değerlendirmede, bu durumun, çelik sektöründe varidya sayılarının düşmesi ve bazı fabrikaların üretimlerini durdurmalarına neden olduğu kaydedildi.

ÇELİKTE ÜRETİM VE İHRACAT GERİLEDİ

Türkiye Çelik Üreticileri Derneği (TÇÜD), eylül ayı-

na ve 9 aylık döneme ilişkin üretim, tüketim ve dış ticaret verilerini açıkladı. Nihai mamul çelik tüketimi, eylülde yıllık bazda yüzde 3,2 azalışla 2,1 milyon ton, Ocak-Eylül döneminde yüzde 5,2 gerileyerek 24,1 milyon ton oldu. Eylülde çelik ürünleri ihracatı, miktar yönünden yıllık bazda yüzde 31,2 azalışla 1,4 milyon ton, değer yönünden yüzde 42,1 düşüşle 1,1 milyar dolar olarak kayıtlara geçti.

Ocak-Eylül döneminde, geçen yılın aynı dönemine kıyasla ihracat miktar olarak yüzde 15 azalışla 12,5 milyon ton, değer olarak yüzde 0,2 artışla 11,7 milyar dolar oldu.

KOCAELİ Sanayi Odası Başkanı Ayhan Zeytinoğlu, enerji fiyatlarında yaşanan dalgalanmaların Çin ve enerji ihracatçısı ülkelere işine yaradığına dikkat çekerek, "Türkiye'de çarkların yavaş-

lamasında küresel talep daralmasının yanı sıra enerji rezervleri ile avantajlı konuma geçen Çin'in müşterilerimizi çekmeye başlaması da etkili. Enerji ise küresel bir sorun. Bu konuda en azından rakiplerimizle dengeli bir enerji maliyeti gerekiyor."

Bütçe açığına rağmen sübvansiyon istemiyoruz

ANKARA Sanayi Odası Başkanı Nurrettin Özdebir, artan

enerji fiyatlarının tüm dünyada sorun olduğunu hatırlatarak, Türkiye'nin

Batı ülkelerine göre bu konuda avantajlı olmasına karşın başta Çin olmak üzere pek çok Doğu ve Asya ülkesi ile rekabette zorlandığını ifade ediyor. Yüksek enerji fiyatları konusunda ekonomi yönetiminden doğrudan bir sübvansiyon beklentileri olmadığını belirten Özdebir, "Beklentimiz gelir ve gideri denkleşen bir bütçe. Bütçede açık yaratacak bir sübvansiyon sanayiciye de ülkeye de fayda sağlamaz" diye konuştu.

İmalat sanayiinde daralma sürüyor

İstanbul Sanayi Odası (İSO) için S&P Global tarafından derlenen imalat PMI, Eylül'de 46.9 değerini almasının ardından Ekim'de 46.4'e geriledi ve sektörün sekizinci ayda da daralmaya devam ettiğini gösterdi. PMI'da 50'nin altında kalan değerler daralmaya işaret ediyor. Sektör performansında Mayıs 2020'den bu yana görülen en belirgin yavaşlama görüldü. Veriler zayıf talep ve azalma devam eden yeni siparişler

nedeniyle faaliyet koşullarının bozulduğuna işaret ederken, yeni ihracat siparişlerinde de benzer şekilde keskin yavaşlama görüldü. Üretim alt endeksi Ekim'de 45.8'den 46.4'e yükselirken, yeni siparişler alt endeksi 43'ten 43.5'e yükseldi. Yeni ihracat siparişleri Ekim'de 46.1'den 43.7'ye geriledi. İstihdam ise Eylül'de 49.2 değerini almasının ardından Ekim'de 47.7 ile Mayıs 2020'den bu yana en belirgin yavaşlamayı kaydetti.